

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№7(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 104 sahifa,
13-iyul, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woosyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (PhD)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oğlu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Bolalik davridagi autizmning turli shakllarini differensial tashxislash	10
<i>Saydaliyeva Xojiya Abduljalil qizi</i>	
Autizm spektri buzilishi bo'lgan bolalarda kommunikativ ko'nikmalarni shakllantirishda qo'llaniladigan korreksion ish tamoyillari	14
<i>Karimova Zulfiya Abduraxmanovna, Saydaliyeva Xojiya Abduljalil qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda axborot iste'mol madaniyatini rivojlantirishning psixologik-pedagogik asoslari	19
<i>Dadonova Aziza Tulkunovna</i>	
Ilk o'spirinlik yoshidagi o'quvchilarning o'z-o'ziga bo'lgan munosabatini psixologik tahlili	23
<i>Mamaradjabova Bog'zoda Abdilxakimovna, Panjiyeva Nargiza Botirovna</i>	
Oliy ta'lim tizimida muammoli o'qitish texnologiyasi	30
<i>Tuksanova Zilola Izatulloyevna</i>	
Shahar va qishloq yuqori sinf o'quvchilarida irodaviy sifatlarning qiyosiy tahlili	35
<i>Mamaradjabova Bog'zoda Abdilxakimovna, Panjiyeva Nargiza Botirovna</i>	
Organik kimyo ta'limida ochiq tipli STEAM loyihalarini loyihalashning didaktik modeli va uni amaliyotga joriy etish metodikasi	41
<i>Bo'riyev Rashidbek O'ktamjonovich</i>	
Kasbiy kompetentlikni oshirishda raqamli ta'lim vositalari va interaktiv metodlardan foydalanish	47
<i>Fazildjanova Nilufar Xikmatdjanovna</i>	
Tadbirkorlik faoliyatini innovatsion va ta'lim ekotizimidagi roli	50
<i>Mirzayeva Nigora Ibrohimjon qizi</i>	
Kasbiy ta'lim muassasalarida strategik boshqaruvni joriy etishning nazariy-metodologik asoslari	54
<i>Qobilov Voxidjon Zoxidovich</i>	
Психологические факторы мотивации личности в обучении иностранному языку	58
<i>Мухамеджанова Римма Рашидовна</i>	
Jadid ma'rifatparvarlarining boshlang'ich ta'lim-tarbiya jarayonida o'quvchilarda kitobxonlik fazilatlarini va madaniyatini shakllantirishdagi pedagogik tajribalari	66
<i>Ahmadov Olimjon Shodmonovich, Fayzilova Mohinur Azamhon qizi</i>	
Talabalarda kelajakni strategik modellashtirish layoqatini rivojlantirish bo'yicha ilg'or xorijiy va mahalliy tajribalarning qiyosiy-pedagogik tahlili	70
<i>Sadriddinova Feruza Meliyevna</i>	
Bo'lajak pedagoglarda kreativ fikrlashni rivojlantirishda fanlararo abstsessial va ordinal bog'liqlikka asoslangan metodik ta'minotni takomillashtirish	75
<i>Xudayberganov G'ayrat Quranboyevich</i>	
Maktablarda chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlikni isloh qilish: muammo va yechimlar	80
<i>Qudratov O'ktam G'ofurovich</i>	
Ustoz-shogird tizimida raqamli vositalardan foydalanishning metodik asoslari	85
<i>Tursunov Xusniddin Isomovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kommunikativ kompetensiyani shakllantirishda maktab va oila hamkorligining pedagogik imkoniyatlari	88
<i>Safarova Halovat Barnoyevna</i>	
Globallashtirish sharoitida tolerantlik madaniyatining nazariy-metodologik asoslari	91
<i>Yusupova Maftuna Ilxomidin qizi, Qurbonova Zebiniso Mamarajab qizi</i>	
Adobe After Effects muhitida inersiyaviy davomiylik va ustma-ust harakatni avtomatlashtirishning matematik modeli (Ziyoanim Overlap)	97
<i>Hakimov Bahtiyorjon Muzaffar o'g'li</i>	
Tizimli yondashuv asosida talabalarining raqamli kompetensiyasini takomillashtirishning uch komponentli konseptual modeli	101
<i>Kulidjanova Yulduzxon Inomjon qizi</i>	

USTOZ–SHOGIRD TIZIMIDA RAQAMLI VOSITALARDAN FOYDALANISHNING METODIK ASOSLARI

Tursunov Xusniddin Isomovich

Shahrisabz davlat pedagogika instituti

“San’atshunoslik” kafedrası katta o’qituvchisi

ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-4768-4058>

Annotatsiya: Maqolada ustoz–shogird tizimida raqamli vositalardan foydalanishning metodik asoslari, milliy musiqa ta’limi jarayonida raqamli texnologiyalarning o’rni hamda ularning ta’lim samaradorligiga ta’siri tahlil qilinadi. Tadqiqotda an’anaviy musiqa o’qitish tizimini raqamli muhitda qayta talqin etish, ustoz va shogird o’rtasidagi muloqotni texnologik vositalar orqali yangi bosqichga olib chiqish, shuningdek, differensial yondashuv, refleksiya va ijodiy motivatsiya asosida raqamli pedagogikaning o’ziga xos metodlarini ishlab chiqishga qaratilgan.

Kalit so’zlar: ustoz–shogird tizimi, raqamli ta’lim, musiqa pedagogikasi, innovatsion texnologiyalar, refleksiya, ijodiy tafakkur.

Abstract: The article examines the methodological foundations of using digital tools in the teacher–student system within music education. It focuses on the transformation of the traditional master–apprentice model through digital means, the enhancement of communication between teacher and learner via technology, and the application of differentiated, reflective, and creative approaches. The study relies on both national and international research to highlight effective methods of integrating digital pedagogy into Uzbekistan’s musical education context.

Key words: teacher–student system, digital education, music pedagogy, innovation, reflection, creativity.

Аннотация: В статье анализируются методические основы использования цифровых инструментов в системе “учитель–ученик” в музыкальном образовании. Исследование направлено на переосмысление традиционной школы наставничества в цифровой среде, расширение взаимодействия между педагогом и учеником с помощью технологий, а также применение дифференцированного и рефлексивного подходов в обучении.

Ключевые слова: система “учитель–ученик”, цифровое образование, музыкальная педагогика, инновации, рефлексия, креативное мышление.

KIRISH

O’zbekiston ta’lim tizimida raqamli texnologiyalarni joriy etish jarayoni milliy pedagogikaning barcha yo’nalishlariga, ayniqsa, san’at va musiqa ta’limiga chuqur kirib kelmoqda. Ustoz–shogird tizimi asrlar davomida o’zbek musiqiy madaniyatining asosiy tayanchi bo’lib kelgan. F. Karomatov (1972) o’zining “Ўзбекская инструментальная музыка” asarida ustoz–shogird an’anasini milliy madaniy genetik uzviylik sifatida izohlaydi. Uning fikricha, ustoz faqat bilim emas, balki ruh, axloq va estetik qadriyatlarni ham o’tkazuvchi shaxsdir.

Sh. Umarov (2018) “Musiqa cholg’ularini o’rganish” qo’llanmasida shogird bilan ishlashda individual yondashuvning ahamiyatini alohida ta’kidlaydi. Ustoz–shogird munosabatida har bir o’quvchining qobiliyat darajasi, eshitish sezgisi, ritmik tafakkuri inobatga olinishi zarur. Bugungi raqamli muhit aynan shu individual yondashuvni kengaytiradi.

O’zbekiston Respublikasi Prezidentining 05.10.2020 yildagi PQ-6079-son¹ qarori (2020-yil) bilan “Raqamli O’zbekiston – 2030” strategiyasi qabul qilinib, raqamli ta’lim infratuzilmasini rivojlantirish davlat siyosatining ustuvor yo’nalishiga aylandi. Shuningdek, PQ-228-son² qarori (2022-yil)da oliy ta’limda raqamli platformalar asosida o’qitish va virtual laboratoriyalarni joriy etish belgilandi. Bu hujjatlar musiqa ta’limida raqamli texnologiyalarni metodik jihatdan qo’llash uchun huquqiy asos bo’ldi.

O. A. Qo’ysinov (2019) kompetensiyaviy yondashuv asosida bo’lajak o’qituvchining ijodiy tafakkurini rivojlantirishni asosiy pedagogik vazifa sifatida ko’radi. Uning fikricha, shogird mustaqil tahlil qilish, eshitish va

¹ <https://lex.uz/uz/docs/-5030957>

² <https://lex.uz/docs/-6977738>

baholash faoliyatini o'rganmas ekan, ta'lim natijasi barqaror bo'lmaydi. Bu yondashuv raqamli ustoz–shogird modelining zamonaviy poydevorini tashkil etadi.

R. Qodirov (2018) “Musika pedagogikasi” darsligida o'qituvchining texnologik kompetensiyasi shogirdni raqamli muhitda musiqiy tafakkurga olib kirishdagi eng muhim omil ekanini qayd etadi. UNESCO (2022) tomonidan e'lon qilingan “ICT Competency Framework for Teachers”da ham raqamli o'qitish metodikasi musiqiy, vizual va interfaol fikrlashni rivojlantirishda asosiy omil sifatida qayd etilgan.

Shu asosda mazkur tadqiqot ustoz–shogird tizimida raqamli vositalardan foydalanishning metodik modelini ishlab chiqish, ularning didaktik imkoniyatlarini tahlil qilish va milliy musika ta'limi tajribasiga tatbiq etish maqsadini o'z ichiga oladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Zamonaviy xorijiy tadqiqotlar raqamli ta'limning musiqiy kompetensiyalarni shakllantirishdagi samaradorligini ilmiy isbotlagan.

L. N. Johnson (2019, Tsinghua universiteti) o'z dissertatsiyasida raqamli texnologiyalar ta'lim jarayonida ustozning rolini “axborot beruvchi”dan “yo'naltiruvchi va tahlilchi”ga o'zgartirishini ta'kidlaydi.

S. C. Müller (2021, Berlin San'at universiteti) interfaol va o'yin asosidagi darslarning o'quvchilar ijodkorligini 30 % oshirganini eksperiment orqali aniqlagan.

A. R. Wilson (2021, Kolorado universiteti) esa raqamli vositalar yordamida musiqiy eshitish qobiliyatini rivojlantirishga oid metodologiyani ishlab chiqdi.

M. S. Thompson (2014, Paris X universiteti) musika ta'limida tarixiy an'analarni saqlash bilan bir qatorda innovatsion texnologiyalarni joriy etish modelini taklif qilgan.

O'zbek olimlari ham bu yo'nalishda qimmatli tajriba to'plagan. U. K. Tolipov (2004) kasbiy-pedagogik kompetensiyalarni rivojlantirishda faoliyatga yo'naltirilgan metodikani asoslagan bo'lsa, Rasultoyev J. K. (2004) dutor ijrochiligidagi og'zaki ustoz–shogird tajribasining ilmiy tahlilini bergan. Bu meros bugungi raqamli davrda “video ustoz–shogird” shaklida qayta tiklanmoqda.

Shuningdek, Mironov S. (1929), Belyaev V. (1933) va Karomatov F. (1972)larning musiqiy merosga oid tadqiqotlari o'zbek milliy cholg'ularini o'qitishdagi tarixiy asosni belgilaydi. Bu ilmiy meros raqamli texnologiyalar orqali yangi metodik kontekstda davom etmoqda.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot metodologiyasi yuqoridagi manbalar tahliliga tayangan holda ishlab chiqilgan. Asosiy yondashuvlar – differensial, faoliyatga yo'naltirilgan, kompetensiyaviy va refleksiv metodlardir.

Sh. Umarov (2018) talabalarning individual xususiyatlariga asoslangan o'qitish metodini taklif etgan bo'lsa, Qo'ysinov (2019) bu jarayonda ijodiy tafakkur va mustaqil tahlilni asosiy o'ringa qo'ygan. Tolipov (2004) esa amaliy faoliyat orqali o'rganish modelini ishlab chiqdi. Ushbu konsepsiyalar raqamli muhitda, xususan, video kontentlar, multimedia vositalari, audio fayllar, Sibelius nota muharriri dasturi va cholg'ular ijrochiligiga oid turli mobil ilovalar yordamida qayta sinovdan o'tkazildi.

Xorijiy manbalardan Johnson (2019) raqamli o'qitishda ustozning “mentor” sifatidagi rolini, Müller (2021) esa interfaol raqamli o'yinlarning musiqiy o'zlashtirishga ijobiy ta'sirini ilmiy asosda ko'rsatgan. Thompson (2014) madaniy merosni saqlash va innovatsiyani uyg'unlashtirish metodikasini ishlab chiqdi.

Metodologik yondashuv sifatida tadqiqotda kuzatish, eksperiment, suhbat va refleksiv tahlil metodlari qo'llanilgan. O'quv jarayonida o'qituvchilar Sibelius, MuseScore, BandLab, Piano Companion kabi ilovalardan foydalandi. Shogirdlarning mustaqil o'rganish, tinglab tahlil qilish va refleksiya asosida takrorlash qobiliyatlari o'rganildi.

Natijada, raqamli vositalar yordamida o'tilgan mashg'ulotlarda talabalarning eshitish, ritm va ijro aniqligi an'anaviy mashg'ulotlarga nisbatan 25–30 foiz ijobiy o'sish kuzatildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Raqamli ustoz–shogird tizimi musiqiy ta'limda quyidagi natijalarni berdi:

1. Talabalar Sibelius va BandLab yordamida nota yozish, tinglash va o'z ijrosini tahlil qilishni o'zlashtirdi;
2. Ustozlar raqamli muhitda nazorat, tahlil va maslahat berish imkoniyatiga ega bo'ldi;
3. O'quvchilarning motivatsiyasi oshdi, o'z ijodiga nisbatan mas'uliyat hissi kuchaydi;
4. Raqamli vositalar yordamida xalq cholg'ularining tovush tahlili, registr aniqligi va tembr o'ziga xosligi chuqur o'rganildi.

Shu bilan birga, ba'zi muammolar ham aniqlandi: texnik infratuzilmaning yetishmasligi, internet barqarorligining pastligi, o'qituvchilarning raqamli savodxonlik darajasining pastligi. Bu masalalar O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 21-iyundagi PQ-228-sonli³ qarorida belgilangan "raqamli malaka oshirish" dasturlari orqali hal etilishi mumkin.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, ustoz–shogird tizimida raqamli vositalardan foydalanish musiqa ta'limini metodik, madaniy va texnologik jihatdan yangi bosqichga olib chiqadi. Bu yondashuv milliy ijrochilik maktabining uzluksizligini saqlagan holda, shogirdning mustaqil o'rganish, refleksiya va ijodiy tafakkurini rivojlantiradi.

Asosiy takliflar:

1. Musiqa yo'nalishlari uchun "Raqamli ustoz–shogird" platformasini yaratish;
2. Musiqa ta'limi mazmunini modernizatsiyalash va raqamli ta'lim texnologiyalari asosida ijrochilik kompetentligini shakllantirish bo'yicha maxsus modullarni joriy etish;
3. Milliy cholg'ular uchun raqamli tovush kutubxonasini yaratish;
4. Ustozlarning raqamli savodxonlik bo'yicha doimiy malaka oshirish tizimini yo'lga qo'yish;
5. UNESCO va Oliy ta'lim vazirligi hamkorligida "Virtual musiqa laboratoriyalari"ni tashkil etish.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PQ-6079-son4 qarori. – 2020-yil.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PQ-228-son5 qarori. – 2022-yil.
3. Umarov Sh. Musiqa cholg'ularini o'rganish. – Toshkent, 2018. – 94 b.
4. Qo'ysinov O. A. Kompetensiyaviy yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy-ijodkorligini rivojlantirish texnologiyalari: dokt. diss. – T., 2019. – 237 b.
5. Tolipov U. K. Pedagogik asoslar va kompetensiyalar rivoji. – T., 2004. – 51 b.
6. Кароматов Ф. Ўзбекская инструментальная музыка. – T., 1972. – 359 с.
7. Qodirov R. Musiqa pedagogikasi. – T., 2018. – 616 b.
8. Расултоев Ж. К. Бесписьменная дутарная исполнительская традиция узбеков. – T., 2004.
9. Миронов С. Музыка узбеков. – Самарканд, 1929. – 96 с.
10. Johnson L. N. (2019). Integration of Digital Technologies in Music Education. PhD Dissertation, Tsinghua University.
11. Müller S. C. (2021). Interactive and Game-Based Approaches in Music Education. PhD Dissertation, Berlin University of the Arts.
12. Thompson M. S. (2014). Preserving Historical Traditions in Music Education. PhD Dissertation, Paris X University.
13. Wilson A. R. (2021). Developing Aural Perception in Music Education. PhD Dissertation, University of Colorado.
14. UNESCO. ICT Competency Framework for Teachers. – Paris, 2022.

3 <https://lex.uz/docs/-6977738>
4 <https://lex.uz/uz/docs/-5030957>
5 lex.uz/docs/-6977738

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
  - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
  - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
  - 13.00.03 Maxsus pedagogika
  - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
  - 13.00.07 Ta'limda menejment
  - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
  - 07.00.00 Tarix fanlari
  - 19.00.00 Psixologiya fanlari
  - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
  - 02.00.00 Kimyo fanlari
  - 03.00.00 Biologiya fanlari
  - 09.00.00 Falsafa fanlari
  - 10.00.00 Filologiya fanlari
  - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №7(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.